

Sterk programma met Ruysdael Kwartet

12-2-2016

KAMERMUZIEK

Nino Gvetadze - piano

Livan Tskhadadze – klarinet

Ruysdael Kwartet

Joris van Rijn – viool

Emi Ohi Resnick – viool

Gijs Kramers – altviool

Jeroen den Herder - cello

16/2 2016 Deventer Schouwburg

Door Maarten Mestrom

DEVENTER – Een mooi opgebouwd programma tijdens het 372^e concert in de serie van de Stichting Kamermuziek Deventer. Eerst het Ruysdael strijkkwartet alleen, dan strijkers met klarinet, vervolgens strijkers met piano en tot slot alle zes musici verenigd in Prokofjevs Overture over Hebreeuwse thema's.

Veel moderne strijkkwartetten hebben een 'gestaalde', op kracht gebaseerde klank. Het in 1996 opgerichte Ruysdael Kwartet blinkt juist uit in een intieme, transparante aanpak die meteen in het openingsstuk, Schuberts Quartettsatz in c D 703 werd gerealiseerd. De goed gevulde grote zaal van de Deventer Schouwburg, veranderde vanaf de eerste noot in een intieme huiskamer waarin de breekbare strijkersmuziek van Schubert fijnzinnig over het voetlicht werd gebracht.

Zeg klarinet en je zegt Mozart. De enthousiaste brief waarin de jonge Mozart beschrijft hoe het symfonieorkest van Mannheim, toen het enige orkest met klarinetten, klonk, is nu nog steeds leuk om te lezen. Naast het klarinetconcert KV 622 is het kwintet KV 581 Mozarts andere grote klarinetsolowerk. Het is geschreven voor de bassetklarinet, een verlengde A-klarinet, maar zowel het originele instrument als het manuscript zijn verloren gegaan. Tegenwoordig zijn er veel klarinettisten die het kwintet daarom spelen op reconstructies van de bassetklarinet. Misschien moet je uit Georgië komen om je van al deze musicologische scherpslijperij niets aan te trekken, zoals Livan Tskhadadze. Hij speelde Mozart op de gewone moderne A-klarinet en het muzikale plezier was er absoluut niet minder om:

een mooie ontspannen en open toon, bijzonder lange frases tussen de ademhalingen en soepel passagewerk. Genieten dus bij dit topstuk uit het kamermuziekrepertoire.

Maar het kon nog mooier: na de pauze kwam de eveneens uit Georgië afkomstige jonge pianiste Nino Gvetadze, die de laatste jaren zeer regelmatig op Nederlandse podia is te horen, de Ruysdael strijkers versterken en dat leverde een bijzonder evenwichtige en dynamische uitvoering van Robert Schumanns Kwintet voor strijkers en piano in Es opus 44. De betrekkelijk jong gestorven en psychisch labiele Schumann, we zouden nu waarschijnlijk zeggen dat hij aan een 'bipolaire stoornis' leed, heeft en prachtige en 'stroeve' muziek geschreven, maar het kwintet is een evenwichtig, klassiek en ook heel erg origineel stuk. Sfeervol, mooi getimed en goed gefocust gespeeld was het sombere, desolate 'In modo d'una marcia'. Daarentegen zeer levenslustig, ritmisch en energiek klonken het Scherzo en Allegro. Piano en strijkers vormden een gave eenheid, waarin de vleugel zeker niet overheerste en zelfs soms zelf nog wat nadrukkelijker het voortouw had mogen nemen.

Sergej Prokofjevs Overture over Hebreeuwse thema's opus 34 uit 1919 is bekend maar wordt niet zo heel vaak uitgevoerd door de ongebruikelijke bezetting van strijkkwartet met vleugel en klarinet. De Overture vormde deze avond de 'kers op de taart'. Binnen het Ruysdael Kwartet wisselden de violisten Joris van Rijn en Emi Ohi Resnick van stoel, wellicht voelt de laatste zich beter thuis in de primarius rol van dit tegen de folklore aanhangende werk. En toen ging het 'los' in deze klassieke klezmer. Erg leuk was de karakteristieke Jiddisch schmierende 'snik' die Livan Tskhadadze aan zijn klarinettoon toevoegde, zodat de (eigenlijk fictieve) grens tussen 'formeel klassiek' en de vrolijkheid en melancholie van de klezmer heel diffuus werd. En ook herinnert de Overture je er weer even aan wat een ontzettend goede componist Prokofjev eigenlijk is. Je wordt als luisteraar in deze eendelige Overture door een aantal stemmingen, kleuren en thema's heengevoerd, waarbij alles logisch uit het voorafgaande voortvloeit, zonder dat je precies weet hoe je er gekomen bent.

